

Sygn. akt III AUa 1444/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Daria Stanek (spr.)
Sędziowie:	SSA Lucyna Ramlo SSA Michał Bober
Protokolant:	st. sekr. sądowy Wioletta Blach

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2018 r. w Gdańsku

sprawy B. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 4 lipca 2017 r., sygn. akt VII U 2284/17

I. zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie;

II. zasądza od B. P. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. kwotę 240,00 (dwieście czterdzieści 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

SSA Lucyna Ramlo SSA Daria Stanek SSA Michał Bober

Sygn. akt III AUa 1444/17

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. decyzją z dnia 30 grudnia 2016 r. odmówił ubezpieczonemu B. P. przyznania prawa do emerytury pomostowej w oparciu o przepisy art. 4 w zw. z art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U 2017.664 t.j.), ponieważ do dnia 1.01.2009 r. ubezpieczony nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Z powyższą decyzją nie zgodził się ubezpieczony, wywodząc od niej odwołanie z dnia 25 stycznia 2017 r., wskazując, iż w okresie od 02 listopada 1976 r. do 31 grudnia 1992 r. pracował w PP (...) Stacja Obsługi (...), wykonując prace przy naprawach głównych silników samochodowych, pomp benzynowych, gaźników pomp wtryskowych oraz wtryskiwaczy silników wysokoprężnych. Ubezpieczony wniósł o przeprowadzenie dowodu z zeznań wskazanych świadków.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy podniósł, iż ubezpieczony nie przedłożył żadnych dokumentów na potwierdzenie pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 4 lipca 2017 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury pomostowej od dnia 1 grudnia 2016 r. (pkt 1) oraz stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej dla wydania decyzji (pkt 2), sygn. akt VII U 2284/17.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

Ubezpieczony B. P. urodził się (...)

W dniu 14 grudnia 2016 r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wpłynął wniosek ubezpieczonego o emeryturę pomostową.

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił staż sumaryczny 42 lata, 5 miesięcy i 11 dni, w tym 42 lata, 2 miesiące i 19 dni okresów składkowych oraz 2 miesiące i 22 dni okresów nieskładkowych, jednakże nie udowodnił wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Zaskarżoną decyzją z dnia 30 grudnia 2016 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu B. P. przyznania prawa do emerytury pomostowej, ponieważ do dnia 1.01.2009 r. ubezpieczony nie udowodnił wymaganego 15 -letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W okresie od 25 października 1974 r. do 08 października 1976 r. ubezpieczony odbywał czynną służbę wojskową.

W okresie od 02 listopada 1976 r. do 31 grudnia 1992 r. ubezpieczony był zatrudniony w PP (...) – Agencja, Autoryzowana Stacja Obsługi (...) w G. na stanowisku specjalisty w zawodzie mechanika samochodowego i mechanika samochodowego oraz mistrza.

Ubezpieczony wykonywał pracę na wydziale zamkniętym, oddzielonym od hali głównej, zwanym Silnikownią. Pracowały tam dwie brygady po 6-8 osób każda. Ubezpieczony zajmował się naprawą silników benzynowych i wysokoprężnych. Ubezpieczony miał uprawnienia do wykonywania prac na powyższych silnikach.

Po otrzymaniu silnika przeznaczonego do naprawy, ubezpieczony musiał go rozebrać, pomyć części, wysuszyć i dokonać weryfikacji części, a następnie wymienić zużyte na nowe. Ubezpieczony dokonywał także napraw pomp wtryskowych i wtryskiwaczy i pozostałego sprzętu - alternatorów, gaźników, pomp benzynowych.

Ubezpieczony wykonywał powyższe czynności w pełnym wymiarze czasu pracy – niezależnie od nazwy zajmowanego stanowiska, zakres jego obowiązków nie zmieniał się.

B. P. otrzymywał posiłki regeneracyjne, mleko, jak również dodatek za pracę w warunkach szczególnych (nie w każdym miesiącu).

Ubezpieczony zwracał się do (...) Sp. z o.o. (następcy prawnego zakładu pracy) o wystawienie świadectwa pracy w warunkach szczególnych w okresie jego zatrudnienia w PP (...), jednakże uzyskał odpowiedź odmowną, wskazującą iż aktualny zarząd nie posiada w tym zakresie jakiegokolwiek wiedzy.

Wyrokiem z dnia 09 sierpnia 2016 r. sygn. akt VIIU 414/16 tut. Sąd Okręgowy przyznał A. G. (współpracownikowi ubezpieczonego ze spornego okresu) prawo do wcześniejszej emerytury.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy, których prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

Sąd dał wiarę dowodom z dokumentów, albowiem zostały one sporządzone przez powołane do tego osoby, w zakresie przyznanych im kompetencji i w przepisanej formie, a ich autentyczność i treść nie budzą wątpliwości.

Sąd dał również wiarę dowodom z zeznań świadków A. G. (zatrudniony od 1975 r. do 2016 r.) i T. K. (zatrudniony od 1975 r. do 2016 r.), uznając, iż ich zeznania są jasne, kompleksowe i nie budzą wątpliwości. W szczególności Sąd podkreślił, że świadkowie ci pracowali z wnioskodawcą w spornym okresie, a zatem posiadają najlepszą wiedzę na temat tego, jakiego rodzaju i jaki charakter miała praca świadczona przez wnioskodawcę. Świadkowie dokładnie opisali, na czym polegała praca wnioskodawcy.

Także wyjaśnienia odwołującego Sąd uznał za wiarygodne, ponieważ były spójne, konsekwentne i nie zawierały wewnętrznych sprzeczności

W ocenie Sądu Okręgowego odwołujący przedstawił dowody na wykonywanie pracy w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat. Do okresu pracy w szczególnych warunkach Sąd zaliczył okres zatrudnienia od 02 listopada 1976 r. do 31 grudnia 1992 r., kiedy to ubezpieczony był zatrudniony w PP (...) – Agencja, Autoryzowana Stacja Obsługi (...) w G. na stanowisku specjalisty w zawodzie mechanika samochodowego i mechanika samochodowego, gdyż w ocenie Sądu, we wzmiankowanych powyżej okresach odwołujący wykonywał stale i pełnym wymiarze czasu pracy te same czynności i nie był kierowany do innych prac. Oznacza to, iż spełnił ostatni z warunków przyznania prawa do emerytury, czyli 15 lat pracy w warunkach szczególnych.,

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury pomostowej, od dnia 01 grudnia 2016 r. tj. pierwszego dnia miesiąca złożenia wniosku.

Na podstawie zaś art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS w zw. z art. 28 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych Sąd stwierdził, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Zdaniem Sądu dopiero niniejsze postępowanie - w tym wiadomości dostarczone przez świadków – pozwalały na ustalenie, iż ubezpieczony faktycznie świadczył pracę w warunkach szczególnych.

Apelację od wyroku wywiódł pozwany organ rentowy, zaskarżając go w części co do pkt I, dotyczącego przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej i zarzucając naruszenie przepisów:

- art. 4, art. 49 w związku z art. 29, art. 32 i art. 38 i art. 51 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych poprzez błędne przyjęcie, iż wnioskodawca spełnia wymogi ustawowe uzasadniające przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej .

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy skutkujący niewłaściwą oceną stanu faktycznego, co w konsekwencji doprowadziło do przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej.

Wskazując na powyższe pozwany wniósł o uwzględnienie apelacji w całości i zmianę zaskarżonego wyroku w pkt I i oddalenie odwołania ubezpieczonego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

W uzasadnieniu apelacji podniesiono, że ubezpieczony nie spełnia przesłanek uzasadniających przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej ani na podstawie art. 4 ustawy pomostowej (ze względu na fakt, iż nie udowodnił, aby wykonywał prace

w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze po 2008 r. w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej), ani na podstawie art. 49 ustawy pomostowej. Wprawdzie art. 49

pkt 1 ustawy pomostowej stanowi, iż prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która nie wykonywała po 31 grudnia 2008 r. pracy w szczególnych warunkach

lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, to jednak art. 40 w pkt 3 nakłada na ubezpieczonego wymóg posiadania na dzień wejścia w życie przepisów ustawy

o emeryturach pomostowych 15 lat pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. (tj. udokumentowania 15 lat wykonania prac

w warunkach szczególnych na stanowiskach określonych w załączniku nr 1 do ustawy pomostowej lub wykazania 15 lat pracy o szczególnym charakterze określonych w załączniku nr 2 do ustawy pomostowej). W przedmiotowej sprawie wnioskodawca nie spełnia wymogów ustawowych uzasadniających przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej.

W ocenie pozwanego brak podstaw do zaliczenia okresu zatrudnienia ubezpieczonego

w okresie od 02 listopada 1976 r. do 31 grudnia 1992 r. jako okresu pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej, uzasadniającego przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej

na podstawie art. 49 w/w ustawy. Pozwany podaje, iż w załącznikach do ustawy pomostowej nie została wymieniona jako praca w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze praca na którą powołuje się ubezpieczony, którą uznał Sąd I instancji, a która została wymieniona w wykazie A, dziale XIV, poz. 14 przepisów rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze tj. prace przy naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych.

Pozwany podkreślił, iż ubezpieczony ubiega się o prawo do emerytury pomostowej - na podstawie przepisów ustawy pomostowej, a nie emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W odpowiedzi na apelację ubezpieczony wniósł o oddalenie apelacji.

Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik pozwanego wniósł o zasądzenie od ubezpieczonego kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego zasługuje na uwzględnienie w sposób skutkujący zmianą zaskarżonego wyroku i oddaleniem odwołania ubezpieczonego.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było prawo wnioskodawcy B. P.

do emerytury pomostowej. We wskazanym powyżej zakresie Sąd Okręgowy dopuścił się naruszenia przepisów prawa materialnego, co skutkowało niewłaściwą subsumcją ustaleń prawidłowych faktycznych pod odpowiednie dyspozycje przepisów prawa materialnego. Zauważyć jednak należy, że nie jest zasadny podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Sąd I instancji prawidłowo ustalił stan faktyczny w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, zaś w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył

poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił on też błędów w rozumowaniu w zakresie zarówno ustalonych faktów. Sąd Apelacyjny w całości zaakceptował ustalenia faktyczne Sądu I instancji, przyjmując je za własne i nie widząc w związku z tym potrzeby ich ponownego przytaczania.

Przypomnieć na wstępie należy, że emerytury pomostowe zostały wprowadzone do polskiego prawa przez ustawę z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237 z 2008 r., poz. 1656), która weszła w życie 1 stycznia 2009 r. Emerytury pomostowe, choć są świadczeniami emerytalnymi, różnią się od „zwykłych” emerytur (wypłacanych na podstawie ustawy emerytalnej osobom, które osiągnęły powszechny wiek emerytalny) (tak: Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 16 marca 2010 r., w sprawie K 17/09, OTK-A 2010/3/21).

Emerytura pomostowa to świadczenie przysługujące z nowego systemu emerytalnego (art. 24 ust. 2 i 3 ustawy emerytalnej) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, którzy nie mają prawa do emerytury określonej w przepisach art. 32, art. 33, art. 39, art. 40, art. 46,

art. 50, art. 50a, art. 50e i art. 184 ustawy o emeryturach i rentach FUS oraz art. 88 Karty Nauczyciela, zwłaszcza z uwagi na niespełnienie, do końca 2008 r., warunków nabycia uprawnień do tych świadczeń. Świadczenie to spełnia funkcję emerytury z tytułu obniżonego (niższego) wieku emerytalnego (art. 32 ustawy emerytalnej), a zatem zostało wprowadzone

ze względu na obiektywne okoliczności szybszego niż normalnie pogarszania się, wraz ze starzeniem się, organizmu człowieka, zdolności do wykonywania dotychczasowego zatrudnienia z uwagi na jego specyfikę, tj. szczególne warunki lub charakter pracy. Jednak – co istotne w stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy - w porównaniu do emerytury

w obniżonym wieku emerytalnym istotnie zawężono krąg ubezpieczonych - pracowników uprawnionych do emerytury pomostowej, zasadniczo kierując się przy tworzeniu wykazów prac w szczególnych warunkach/charakterze (załączniki nr 1-2 do ustawy o emeryturach pomostowych) kryteriami medycznymi z zakresu medycyny pracy (tak: Kamil Antonów, Marcin Bartnicki, Bartosz Suchacki, Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Komentarz (komentarz do art. 24; uwagi do punktu 3), ABC, 2009, wyd. III). Rozwiązania zawarte w tej ustawie dotyczą osób objętych pracowniczym systemem ubezpieczeń społecznych i mają charakter przejściowy oraz obejmują zamkniętą liczbę określonych podmiotów (zob. uzasadnienie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych dostępne na internetowej stronie Sejmu, VI kadencja, nr druku: 1070).

Zgodnie z przepisem art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku. Wykaz tych prac określa załącznik nr 1 do ustawy. Z kolei pod pojęciem prac o szczególnym charakterze ustawodawca rozumie, zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy, prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania

w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się. Wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Na podstawie art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych prawo do emerytury pomostowej przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1)urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2)ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3)osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4)ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5)przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6)po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lubo szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7)nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Ustawa o emeryturach pomostowych dopuściła odstępstwa od przesłanki wymienionej w jej art. 4 pkt 6, wskazując w art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, że prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1)po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2)spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3)w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Mając na uwadze, że B. P. po dniu 31 grudnia 2008 r. nie kontynuował pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 – co wyklucza możliwość zastosowania art. 4 ustawy i oceny zatrudnienia przed 1 stycznia 1999 r. zarówno przez pryzmat art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, jak i przez pryzmat art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS - konieczna była ocena, czy prawo do emerytury pomostowej można ustalić ubezpieczonemu w oparciu o art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. Przepis art. 49 ustawy ma charakter przepisu dostosowawczego i jego zadaniem jest umożliwienie przejścia na emeryturę pomostową osobom, które po dniu wejścia w życie ustawy nie spełniły warunku wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze określonej w załącznikach nr 1 i 2, jednakże w dniu wejścia w życie spełniły wszystkie pozostałe warunki.

Sąd odwoławczy podkreśla – co ma kluczowe znaczenie w niniejszej sprawie – że w przypadku, gdy osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową nie kontynuuje pracy

w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do "nowego" świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy). Innymi słowy, brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych

lub w szczególnym charakterze dziś nie może być tak kwalifikowany (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 2.04.2014 r., sygn. akt III AUa 2302/13; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13.03.2014 r. sygn. akt III AUa 3489/12).

Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych znajduje także potwierdzenie w judykatach Sądu Najwyższego (por. wyrok z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11, OSNP 2013/5-6/62).

W wyroku z dnia 4 września 2012 r. (I UK 164/12, OSNP 2013/15-16/185) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że określenie "okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3", zawarte w art. 49 pkt 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.), oznacza okres pracy wskazany w art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, bez wliczania do niego okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W tym miejscu podkreślenia wymaga, że również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych obowiązuje zasada kontradyktoryjności wyrażona w art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. Zgodnie z zasadą kontradyktoryjności ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania cywilnego. To one, a nie sąd, są wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania i one wreszcie ponoszą odpowiedzialność za jego wynik. Przepis art. 6 k.c. stanowi, iż ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Przepis art. 232 § 1 zd. 1 k.p.c. stanowi natomiast odpowiednio, że strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Sąd Najwyższy charakteryzując art. 232 k.p.c., stwierdził, że na sądzie rozpoznającym sprawę nie spoczywa powinność zarządzania dochodzeń mających na celu uzupełnienie i wyjaśnienie twierdzeń stron oraz poszukiwanie dowodów na ich udowodnienie. Do sądu nie należy przeprowadzanie z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych

dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne - art. 6 k.c. (zob. wyroki SN: z 17 grudnia 1996 r., I CKU 45/96, OSNC 1997, nr 5-6, poz. 76, wyrok SA w Poznaniu z 29 grudnia 2003 r., I ACa 1457/03, OSA 2005, z. 3, poz. 12, wyroki SN: z 11 lipca 2001 r., V KKN 406/00, Lex nr 52321, z 12 kwietnia 2000 r., IV CKN 22/00, Lex nr 52438).

Mając na uwadze powyższe, stwierdzić należy, że B. P. nie wykazał, aby na dzień wejścia w życie ustawy miał wymagany okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Prace przy naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych istotnie zostały zakwalifikowane jako prace w warunkach szczególnych

w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dział XIV, poz. 14 Wykazu). Przypomnieć jednak należy,

że przedmiotem sprawy nie jest prawo do emerytury wcześniejszej wynikające z art. 32

w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, lecz prawo do emerytury pomostowej, regulowane odrębnymi przepisami, zawężającymi katalog prac uznawanych

za prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. O prawo do emerytury na podstawie art. 184 w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ubezpieczony nie mógł się zresztą skutecznie ubiegać (tak jak świadek A. G.), gdyż na dzień

1 stycznia 1999 r. nie legitymował się co najmniej 25-letnim okresem składkowym

i nieskładkowym (vide: karta przebiegu zatrudnienia - k. 35 akt ZUS), co jest jedną z przesłanek przyznania prawa do tego świadczenia. Powtórzenia wymaga, że w przypadku, gdy osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do emerytury pomostowej jedynie gdy wykaże, że dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 i 3 ustawy). Tymczasem prace przy naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych nie zostały wymienione w załącznikach do ustawy o emeryturach pomostowych, wyliczających prace w szczególnych warunkach i prace o szczególnym charakterze w rozumieniu tejże ustawy.

Na marginesie powyższego Sąd Apelacyjny zwraca ubezpieczonemu uwagę na treść art. 21 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach pomostowych, zgodnie z którymi rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat i nie nabył prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy, że ubezpieczony nie spełnia kumulatywnie wszystkich przesłanek warunkujących możliwość ustalenia mu prawa do emerytury pomostowej, a zatem zaskarżony wyrok Sądu I instancji nie odpowiada prawu.

W tym stanie rzeczy, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie, jak w pkt 1 sentencji.

W pkt 2 sentencji Sąd Apelacyjny zasądził od ubezpieczonego na rzecz pozwanego organu kwotę 240,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję, działając w tym zakresie na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99, art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c.

w zw. z § 9 ust. 2 i § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.).

SSA Lucyna Ramlo SSA Daria Stanek SSA Michał Bober